

Hechte banden maken

Urk stond tijdens de coronacrisis meer dan eens in de landelijke belangstelling. Het vissersdorp heeft door massale corona-infecties een hoge mate van groepsimmunitet bereikt, maar heeft tegelijkertijd de laagste vaccinatiegraad van Nederland.

Tijden van corona

Richard de Boer

Urk | Twee weken geleden ging er een grote 'vrijheidsmars' door de straten van Urk. „Dat was een hele optocht met mensen die overal uit het land vandaan kwamen”, zegt Jelle Bakker, redacteur van het plaatselijke nieuwsblad *Het Urkerland*. Ineens was het vissersdorp omgedoopt tot epicentrum van het coronaprotest, waar ook de bekende coronacriticus Willem Engel in meeliiep. „Er zat hooguit een handjevol Urkers bij.”

Urk heeft tijdens de coronacrisis meer dan eens in de landelijke belangstelling gestaan. Een groot deel van de hechte christelijke gemeenschap zou zich weinig van de coronaregels aantrekken. Sommige kerken bleven doorgaan met samenkomsten voor honderden bezoekers. Journalisten die van zo'n samenkomst bij de Sionkerk verslag deden, werden door enkele kerkgangsters belaagd.

Geregeld was er ook onrust onder de jongeren. Bij rellen tegen de avondklok werd in januari zelfs een GGD-teststraat op het havenplein in de brand gestoken. De verantwoordelijken zijn inmiddels veroordeeld.

Eensgezind

Van buitenaf gezien leek het dorp eensgezind in het verzet tegen de van bovenaf opgelegde coronamaatregelen. Maar dat is allerminst hoe het er op Urk werkelijk aan toe ging. Het verschilde onderling nogal hoe er

met corona werd omgegaan, zoals ook het kerkelijk landschap op Urk sterk divers is.

„Toen corona kwam, zijn alle raderen gaan draaien in onze gemeente”, vertelt Jannie de Boer, die actief is voor jeugdtraid van de christelijke gereformeerde Maranathakerk. „We zijn toen al gauw begonnen met online kerkdiensten en hebben er alles aan gedaan om online actief te blijven en ook het contact te houden met jongeren. We hebben bijvoorbeeld een keer in een kerkgebouw een jeugdzondag georganiseerd, maar de gezamenlijke maaltijd kon dan weer niet vanwege de coronaregels. Wat de overheid zegt, hebben wij opgevolgd.”

Dat ging anders in de 'zwaardere' kringen van de gereformeerde gemeenten, waar coronaregels werden genegeerd en de kerken vol zaten. „Dáár kwamen de landelijke media op af, en dan wordt alles wat Urk is over één kam geschoren.”

Op de koffie

Het negeren van de regels had ook nog andere gevolgen: het aantal besmettingen op Urk nam zienderogen toe en bereikte een piek in november vorig jaar. Het leidde tot tientallen ziekenhuisopnames en negentien officiële coronadoden, onder wie de breed gerespecteerde huisarts en SGP-voorman Peter Hildering.

Hoe groot die corona-uitbraak is geweest, blijkt achteraf uit een onderzoek dat bloedbank Sanquin in april op Urk deed. Toen werden bij zo'n 38 procent van de Urkers afweerstoffen tegen corona gevonden.

Het percentage door natuurlijke infectie verkregen immunitet was op dat moment bijna twee keer zo hoog als het landelijk gemiddelde.

„Wij hebben in onze familie ook veel corona gehad”, zegt De Boer. „In de beginperiode gingen wij niet op de koffie en hielden we ons aan de coronaregels. Maar in een hechte gemeenschap als Urk is dat gewoon heel lastig, omdat je allemaal bij elkaar woont. Mijn moeder woont een paar straten verder, daar ga ik bijna elke dag op de koffie. Mijn schoonfamilie zijn allemaal vissers. De mannen zijn doordeweeks weg, dus wij kwamen in het weekeinde evengoed nog bij elkaar. Ik denk dat daardoor die groepsimmunitet is gekomen.”

Bereidwilligheid

Die groepsimmunitet zou ook de verklaring kunnen zijn waarom de deltavariant Urk lijkt over te slaan, terwijl de rest van Nederland sinds enkele weken met torenhoge besmettingscijfers onder jongeren zit. Maar dat betwijfelt Madjid Hosseini, arts infectieziektenbestrijding van GGD Flevoland. „De bereidwilligheid voor testen op Urk is heel laag, en daarom hebben wij geen compleet beeld van de daadwerkelijke circulatie van corona.”

Hier wordt naar rato van de bevolking veel minder getest dan elders in Nederland, maar ook het aandeel positief getesten is hier veel lager dan gemiddeld. Tegelijkertijd is de vaccinatiegraad van Urk het laagst van Nederland, in alle leeftijds categorieën. Sinds begin juni is er een GGD-priklocatie ingericht in sporthal De Vlechtuinen, waar tot nu toe zo'n 3500 Urkers een prik hebben gehaald. Omgekeerd amper 20 procent van de bevolking.

„Typerend voor Urk is dat in de eerste plaats de familie en de sociale omgeving bepalend zijn voor de keuze om te vaccineren of niet, en op de breed gerespecteerde huisarts of GGD”, zegt Hosseini. „Het is niet voor niets dat we hier proberen de drempel laag te houden en zo dicht mogelijk bij de bevolking vaccinatie aan te bieden.”

Begin deze maand konden Urker vissers zich zonder afspraak laten

Urk immuun

De vaccinatielocatie van de GGD op Urk. Vanaf volgende week kunnen alle Urkers er zonder afspraak terecht voor een coronavaccinatie. Foto: Marco Keyzer

vaccineren en vanaf volgende week kunnen alle bewoners dat doen in De Vlechtuinen. De huisartsen laten binnenkort huis aan huis informatiebrieven verspreiden over vaccineren, om feiten van fabels te scheiden.

Geen ruzie

Maar of dat zal aanslaan is maar de vraag. „In mijn gezin is bijna iedereen gevaccineerd, maar mijn schoonfamilie niet”, zegt De Boer. „Maar het is niet zo dat er ruzies van zijn gekomen. Als je samenkomt, dan heb je het er natuurlijk over, maar we laten iedereen in zijn waarde.”

Een vaak gehoord argument is dat het vaccin er zo snel doorheen is geduwd, dat het waarschijnlijk niet zal helpen tegen nieuwe varianten. „Straks moet je elk jaar een vaccin, daar zit je niet op te wachten.”

In mijn gezin is iedereen gevaccineerd, maar mijn schoonfamilie niet

Sommige Urkers zien corona als deel van een apocalyptische eindtijd, waarin de elite een groot complot beraamt tegen de christenen. Die elite wil de winkels open op zondag, beperkt de visrechten van de Urkers, en wil nu

ook dat iedereen gevaccineerd wordt.

Bakker zit hier als redacteur bij *Het Urkerland* tussen twee vuren. „We proberen ons aan de feiten te houden, en dan wordt het ons bijvoorbeeld kwalijk genomen dat we de officiële besmettingscijfers vermelden. Maar er zijn ook mensen die heel boos worden als we ook maar één millimeter ruimte geven aan coronantkenners. Soms krijgen we heftige brieven van complotdenkers, of opzeggings van lezers. We proberen als krant objectief te blijven, en dat is al moeilijk genoeg.”

Het Friesch Dagblad zoomt wekelijks in op de impact van het coronavirus en de maatregelen daartegen op de samenleving. Alle afleveringen zijn te lezen op www.frieschdagblad.nl